

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca; eğitimde fırsat eşitliği ilkesine aykırı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan liselerin nitelikli-niteliksiz ve proje-özel proje olarak sınıflandırılması politikalarının tüm yönleriyle araştırılarak, bu uygulamaların öğrenciler, öğretmenler ve kamu eğitimi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

17.07.2026

Engin ALTAY

İstanbul Milletvekili

Gürsel EROL
Elaçqıy Mu.

Fail 222222
Teksing
Fail 222222

İlhami Özcan ANĞUN
Tekerdeci

Ömer Fethi Gsnerin UETUNG
wilde K. mang mu

Utho Gahröder
Erlangen Mu

Sepin Perik
Diyu

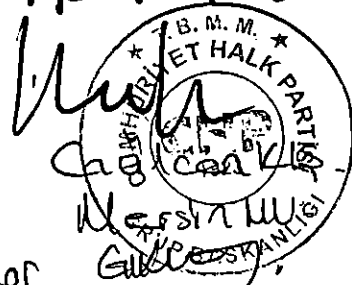
1. Kapsle 2.5mg/250mg
100mg/250mg

Amir
Minat GAO
Saman M

Agbaba
Ueli Agbaba
Malabaja Mr.

Bone KASAMAH

Aliye Tmisi Eisever
ANKARA

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesi, "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz" diyerek devletin her yurttaşına eşit eğitim hakkı sağlamakla yükümlü olduğunu vurgulamaktadır. Aynı şekilde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 4. ve 5. maddelerinde, "Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sağlanır" ve "Her derece ve türdeki eğitim kurumları arasında standart birliği ve kalite dengesi gözetilir" hükmü yer almaktadır.

Ancak Milli Eğitim Bakanlığı, 2018 yılından itibaren uygulamaya koyduğu Liselere Geçiş Sistemi (LGS) ile bu temel ilkeleri zedelemiş, okulları "nitelikli" ve "niteliksiz" olarak ayırtmış; son olarak bu yapıyı da "proje" ve "özel proje" adı altında yeniden yapılandırarak yalnızca yüzde 1'lik başarı dilimindeki öğrencilere odaklanan seçkin bir model inşa etmiştir.

Eğitimde Erişim Eşitsizliği Derinleşmiştir:

2024 LGS'ye 1 milyon 38 bin öğrenci katılmış, bu öğrencilerden yalnızca yaklaşık 50 bini merkezi sınavla öğrenci alan "nitelikli" okullara yerleşebilmiştir. Geriye kalan yaklaşık 985 bin öğrenci adrese dayalı sistemle, çoğunluğu fiziki koşulları, öğretmen kadrosu ve donanımı yetersiz olan liselere yönlendirilmiştir. Bu durum, devlet eliyle kurulan açık bir eğitim kast sistemi oluşturmuştur.

"Proje Okulları" Kavramı, Şeffaflıktan Yoksun ve Keyfi Uygulanmaktadır:

Proje okulu ilan edilen kurumlar, bilimsel bir ölçüte dayanmadan, çoğu kez Bakanlık tarafından tek taraflı ve siyasi tercihlerle belirlenmektedir. Bu okullara öğretmen atamaları da merkezi atama sistemi dışında yürütülmekte, eğitimciler arasında da ayrımcılık ve kadrolaşma tartışmalarını körüklemektedir. Yöneticiler, liyakat yerine sadakat esasına göre görevlendirilmektedir.

Sosyoekonomik Uçurum Derinleşmiştir:

Merkezi sınavla öğrenci alan okullara yerleşen öğrencilerin büyük bölümü, özel ders, kurs, özel okul ya da yayın desteği gibi imkânlarla erişebilen ailelerin çocuklarıdır. Eğitim/gelir grupları arasında bir ayrıcalık göstergesi haline gelmiş, alt ve orta gelir gruplarının çocukları sistem

dışına itilmeye başlanmıştır. Bu durum eğitimde sınıfsal ayrımcılığını yapıllaştırmış, toplumsal hareketliliğin önünü kesmiştir.

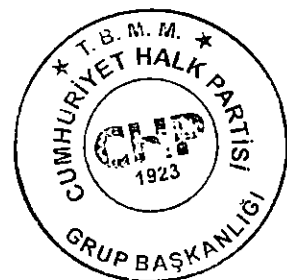
Kamusal Eğitim Zayıflatılmakta, Özel Eğitim Teşvik Edilmektedir:

Devlet okullarının "niteliksiz" olarak kodlanması, velileri özel okullara yönlendirmekte; bu da özel okul piyasasının büyümesine neden olmaktadır. Eğitim bütçesinden aslan payı halen merkezi sınavla öğrenci alan bazı proje okullarına yöneltilmekte, kaynak dağılımında eşitlik ilkesi çiğnenmektedir. MEB'in "nitelikli okul" söylemi, milyonlarca öğretmen ve öğrencinin eğitim ortamını değersizleştirmektedir.

Öğrencilerin Psikolojik Sağlığı Zedelenmektedir:

Ergenlik çağındaki milyonlarca öğrenci, bu sistem nedeniyle sürekli başarısızlık, yetersizlik ve dışlanmışlık duygusuna itilmektedir. Akademik başarısı yalnızca merkezi sınav skorlarına indirgenen bu sistem, çocukların özgüvenini ve geleceğe dair umutlarını zedelemektedir.

Bu nedenlerle, Milli Eğitim Bakanlığı'nın liseleri sınıflandırma biçimi, öğrenciler arası rekabeti körükleyen yapısı, eğitimde eşitsizliği kurumsallaştıran uygulamaları tüm yönleriyle Meclis denetimine açılmalı; bu sistemin kamu yararı ve anayasal ilkelere uygunluğu ivedilikle araştırılmalıdır.

1333